

БІЗНЕС-ПЛАН ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розглянуто сутність бізнес-плану як інструменту управління підприємницькою діяльністю. Бізнес-план є потужним інструментом, який дозволяє менеджерам і підприємцям полегшити роботу і уникати прийняття рішень, які можуть призвести до ризиків для інвестицій. Тому варто витратити час на підготовку хорошого бізнес-плану, щоб ризики і загрози могли бути виявлені заздалегідь, уникаючи незручностей і можливих майбутніх втрат, які можуть серйозно підірвати інвестиції.

Ключові слова: бізнес-план, структура бізнес-плану, інвестиції, планування, підприємство.

Abstract

The article considers the essence of a business plan as a tool for business management. A business plan is a powerful tool that allows managers and entrepreneurs to facilitate their work and avoid making decisions that could lead to investment risks. Therefore, it is worth spending time preparing a good business plan so that risks and threats can be identified in advance, avoiding inconveniences and possible future losses that could seriously undermine the investment.

Keywords: business plan, business plan structure, investments, planning, enterprise.

Вступ

На сьогоднішній день нестабільність факторів зовнішнього середовища вимагає від суб'єктів господарювання детального планування своєї стратегічної та поточної діяльності, врахування загроз і можливостей подальшого розвитку та коригування планів для успішного досягнення поставлених підприємством цілей.

Сам процес планування є одним з основних елементів управління, створення, функціонування та розвитку суб'єктів підприємництва, адже це дозволяє не лише спрогнозувати найважливіші фінансово-економічні характеристики та параметри господарювання, а також дозволяє узгодити цілі та місію, сформулювати стратегію та тактику розвитку, мати уявлення про потенціал та можливості бізнесу. Дієвим інструментом реалізації комерційної ідеї, а також поточного управління підприємницькою діяльністю є бізнес-план.

Результати дослідження

Бізнес-план – це документ, у якому, з метою апробації певної бізнес-ідеї, всесторонньо описуються ринкові, виробничі, фінансові, маркетингові, організаційні й інші аспекти її реалізації та обґрунтовується доцільність інвестування у новий підприємницький проєкт (або в розширення уже існуючого бізнесу) [1].

Бізнес-план, безумовно, найважливіший документ для підприємця на початковому етапі. Якісний бізнес-план дасть змогу розв'язати чимало завдань, основними серед яких є такі:

- 1) обґрунтування економічної доцільності нових напрямків розвитку;
- 2) розрахунок очікуваних фінансових результатів діяльності, насамперед обсягів продажу, прибутку, доходів на капітал;
- 3) визначення джерел фінансування обраної стратегії, тобто способів концентрації фінансових ресурсів;
- 4) підбір працівників, спроможних реалізувати такий план [2].

Оскільки бізнес-план є документом, який використовується для опису бізнесу, розділи, що становлять бізнес-план, зазвичай стандартизуються, щоб спростити його розуміння. Кожна частина плану має конкретну мету [1].

Основними цілями розробки бізнес-плану є:

- 1) моделювати систему управління суб'єктом бізнесу;

- 2) передбачити ускладнення і ризики функціонування суб'єкта бізнесу;
- 3) залучити позиковий капітал, необхідний для створення суб'єкта бізнесу чи реалізації окремого підприємницького проєкту;
- 4) забезпечити процес “комунікації” між суб'єктом підприємницької діяльності та інституціями зовнішнього середовища його функціонування (постачальниками, контрагентами, покупцями, потенційними працівниками);
- 5) розвинути управлінські навички керівництва та іншого управлінського персоналу суб'єкта підприємницької діяльності [2].

Бізнес-план повинен коротко та чітко відображати план реалізації проєкту. Він дає змогу інвестору оцінити якість проєкту та можливості учасників.

Тобто це основний документ, переглянувши який, інвестор може прийняти рішення про вкладення своїх коштів у конкретну ідею. В той же час цей документ надає можливість особі, яка має певну бізнес-ідею, донести її до інвестора і отримати кошти на її реалізацію [2].

Досвід та практика засвідчують, що успіх підприємницької діяльності визначається трьома факторами: правильним розумінням реальної ситуації в даний момент часу; чіткою постановкою цілей, яких хоче досягнути суб'єкт бізнесу; якісним плануванням процесів переходу з одного стану в інший. Тому бізнес-план з його конкретними комерційними цілями та програмою дій для їх досягнення виступає в ролі засобу, здатного керувати бізнесом [3].

Бізнес-план розкриває не лише виробничу, ринкову і організаційну, але і фінансову інформацію про бізнес-суб'єкт. Ця інформація дозволяє робити висновки про те, якою є його потреба у стартовому капіталі, як будуть витрачатися кошти та погашатися кредити, який рівень ризику господарювання. У цьому контексті бізнес-план є основою конструктивних відносин з потенційними інвесторами та банками [3].

Висновок

Отже, наявність обґрунтованого бізнес-плану сприяє залученню капіталу, визначенню планів на майбутнє, ретельному вивченню передбачуваних ризиків і можливих труднощів, які можуть перешкодити практичній реалізації бізнес-проєкту. Тому його впровадження дозволить значно підвищити ефективність діяльності підприємства, його конкурентоспроможність і скоротити витрати.

Отже, бізнес-план — це активний інструмент управління, документ, який дозволяє розпочати усю планову та виконавчу діяльність підприємства. Бізнес-план дає змогу аналізувати, контролювати й оцінювати успішність діяльності в процесі реалізації підприємницького проєкту, виявляти проблеми та своєчасно на них реагувати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Великих К.О. Бізнес-план, як інструмент ефективного управління / К.О. Великих // Комунальне господарство міст, випуск 143, 2018. Режим доступу: <file:///C:/Users/Zver/Downloads/5269-Article%20Text-10452-1-10-20181001.pdf>
2. Масловська М.В. Особливості процесу бізнес планування в сучасних умовах розвитку України // М.В. Масловська, Н.О. Перевозчикова / Ефективна економіка, №11, 2013. Режим доступу: file:///C:/Users/Zver/Downloads/efek_2013_11_29.pdf
3. Варналій З. С. Бізнес-планування підприємницької діяльності: навч. посіб. / З.С. Варналій, Т.Г. Васильців, Р.Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.
4. Діденко Є.О. Бізнес-планування та його роль в стратегічному управлінні підприємством / Є.О. Діденко, Б.С. Нячур // Економічна наука. Економіка та держава. – №12, 2016. – С. 78-81. Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2016/19.pdf

Ольга Петрівна Черевата - студентка групи П-19мс, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: **Алла Станіславівна Краєвська** – к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, kraevska@vntu.edu.ua

Olga Cherevata - student of the P-19ms group, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.

Supervisor: **Alla Stanislavivna Kraevska** - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnitsya National Technical University, Vinnitsya, kraevska@vntu.edu.ua